
 Spis treści

Spis tablic i rysunków	8
Przedmowa	13
Streszczenie	15
 Część I. Teoria i praktyka	17
Wprowadzenie	19
1. Finanse publiczne i długookresowy wzrost gospodarczy – teoria	21
1.1. Wprowadzenie	21
1.2. Finanse publiczne w neoklasycznej teorii wzrostu	21
1.3. Finanse publiczne w nowej teorii wzrostu	23
1.3.1. Inwestycje a wzrost gospodarczy w długim okresie	24
1.3.2. Badania naukowe a wzrost gospodarczy w długim okresie	25
1.3.3. Edukacja a wzrost gospodarczy w długim okresie	27
1.4. Podsumowanie	29
2. Polityka fiskalna w modelach cyklu koniunkturalnego	31
2.1 Wprowadzenie	31
2.2 Szkoła Neoklasyczna vs. Nowa Szkoła Keynesowska	31
2.2.1 Struktura podstawowego modelu RBC	32
2.2.2 Struktura podstawowego modelu NSK	35
2.2.3 Komplementarność publicznych i prywatnych dóbr konsumpcyjnych	39
2.2.4 Algorytm numeryczny	39
2.2.5 Równoważność ricardiańska	40
2.2.6 Kanały transmisji szoków polityki fiskalnej	40
2.2.7 Reakcje modelowanych gospodarek na typowe szoki fiskalne	41
2.2.8 Podsumowanie wyników symulacji	66
2.2.9 Krzywe Laffera	68
2.2.10 Wpływ progresji podatkowej na gospodarkę	69
2.2.11 Komplementarność konsumpcji publicznej i prywatnej	70
2.3 Odejście od równoważności ricardiańskiej	70
2.3.1 Struktura modelu	70
2.3.2 Premia za ryzyko	74
2.3.3 Dług publiczny w długim terminie	75
2.3.4 Reakcje modelowanych gospodarek na typowe szoki fiskalne	76
2.4 Otwarcie gospodarki	84
2.4.1 Struktura modelu	84
2.4.2 Wzrost konsumpcji publicznej finansowany obniżką transferów	86
2.4.3 Rola substytucji między dobrami krajowymi i zagranicznymi	87
2.5 Podsumowanie	90

3. Finanse publiczne a rynek pracy – teoria	93
3.1 Wprowadzenie	93
3.2. Podstawowe rozróżnienia	93
3.3. Klin podatkowy a podaź i popyt na pracę	95
3.4 Model doskonale konkurencyjny	97
3.5 Model negocjacji związkowych	99
3.6 Model poszukiwań	101
3.7 Model płac motywujących	104
3.8 Podsumowanie	105
4. Finanse publiczne i długookresowy wzrost – ustalenia empiryczne	109
4.1 Wprowadzenie	109
4.2 Zagadnienia metodologiczne	109
4.3. Najważniejsze pozafiskalne determinanty wzrostu	111
4.4 Wydatki publiczne i wzrost gospodarczy w długim okresie	113
4.4.1 <i>Wielkość sektora publicznego i konsumpcja publiczna</i>	113
4.4.2 <i>Wydatki na infrastrukturę</i>	114
4.4.3 <i>Wydatki na edukację i badania naukowe</i>	114
4.4.4 <i>Transfery społeczne</i>	116
4.5 Podatki a wzrost gospodarczy w długim okresie	116
4.6 Podsumowanie	117
5. Polityka fiskalna w krótkim okresie – ustalenia empiryczne	119
5.1 Wprowadzenie	119
5.2 Symulacje w oparciu o kalibrowane modele równowagi ogólnej	119
5.3 Estymacje mnożników fiskalnych w oparciu o metody nowej ekonometrii	121
5.4 Estymacje mnożników fiskalnych w oparciu o symulacje modeli makroekonomicznych	125
5.5. Epizody konsolidacji fiskalnej	131
5.6 Równoważność ricardiańska	136
5.7. Podsumowanie	138
6. Finanse publiczne i rynek pracy – ustalenia empiryczne	141
6.1 Wprowadzenie	141
6.2 Elastyczność podaży pracy względem wynagrodzeń	141
6.3 Elastyczność wynagrodzeń względem opodatkowania	142
6.4 Świadczenia dla osób powyżej 55 roku życia	144
6.4.1 <i>Świadczenia emerytalne</i>	144
6.4.2 <i>Świadczenia dla osób w wieku przedemerytalnym</i>	145
6.5 Opodatkowanie pracy	147
6.6. Związki zawodowe i negocjacje płacowe	150
6.7 Pasywna polityka rynku pracy	151
6.7.1 <i>Pasywna polityka rynku pracy – analizy makroekonomiczne</i>	151
6.7.2 <i>Pasywna polityka rynku pracy – analizy mikroekonomiczne</i>	153
6.8 Aktywna polityka rynku pracy	156
6.9 Pasywna i aktywna polityka rynku pracy – interakcje	159
6.10 Podsumowanie	161
Wnioski	163

Część II. Finanse publiczne i rynek pracy w Polsce	167
Wprowadzenie	169
7. Finanse publiczne w Polsce a wzrost gospodarczy i rynek pracy	170
7.1 Wprowadzenie	170
7.2 Doświadczenia krajów OECD	170
7.2.1 Finanse publiczne i wzrost w latach 1970-2003	170
7.2.2 Finanse publiczne i rynek pracy	184
7.3 Wnioski dla Polski	196
7.3.1 Wydatki i dochody publiczne	196
7.3.2 Podaż i popyt na pracę	198
7.4 Podsumowanie	204
8. Wczesna dezaktywizacja na rynku pracy w Polsce	205
8.1 Wprowadzenie	205
8.2 Polski rynek pracy	205
8.2.1 Główne tendencje na polskim rynku pracy	205
8.2.2 Luka zatrudnieniowa między Polską i krajami UE15	212
8.3 Przyczyny występowania luki zatrudnieniowej wśród osób starszych	213
8.4 Mikroekonometryczna analiza przepływów na polskim rynku pracy	216
8.4.1 Prezentacja modelu	216
8.4.2 Determinanty przepływów na rynku pracy	217
8.5 Identyfikacja głównych dróg dezaktywizacji	220
8.5.1 Charakterystyka Badania Budżetów Gospodarstw Domowych	220
8.5.2 Źródła dochodów gospodarstw a postawy na rynku pracy	221
8.5.3 Dochody z pracy versus dochody z transferów dla wybranych grup	226
8.6 Stopy zastąpienia w systemie zabezpieczenia społecznego	227
8.7 Podsumowanie	233
9. Opis poszczególnych transferów i charakterystyka ich beneficjentów	235
9.1 Wprowadzenie	235
9.2 Typologia transferów społecznych	235
9.3 Emerytury i wcześniejsze emerytury	236
9.3.1 Stary i nowy system emerytalny	238
9.3.2 Problem wcześniejszych emerytur i emerytur pomostowych	239
9.3.3 Ocena wpływu na rynek pracy	241
9.4 Renty z tytułu niezdolności do pracy	244
9.4.1 Ocena wpływu na rynek pracy	246
9.5 Renty rodzinne	249
9.5.1 Ocena wpływu na rynek pracy	250
9.6 Zasiłki wypłacane z funduszu chorobowego	251
9.6.1 Ocena wpływu na rynek pracy	252
9.7 Świadczenia i zasiłki przedemerytalne	252
9.7.1 Zasiłki przedemerytalne	253
9.7.2 Świadczenia przedemerytalne	253
9.7.3 Ocena wpływu na rynek pracy	254
9.8 Polityka rynku pracy	255
9.8.1 Zasiłki dla bezrobotnych	255

9.8.2 Zasiłki dla bezrobotnych – ocena wpływu na rynek pracy	256
9.8.3 Aktywna polityka rynku pracy	257
9.8.4 Aktywna polityka rynku pracy – ocena wpływu na rynek pracy	259
9.9 Świadczenia rodzinne	261
9.9.1 Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	262
9.9.2 Świadczenia opiekuńcze	262
9.9.3 Ocena wpływu na rynek pracy	262
9.10 Świadczenia pomocy społecznej	263
9.10.1 Zasiłki z pomocy społecznej	263
9.10.2 Dodatki mieszkaniowe	264
9.10.3 Renta socjalna	264
9.10.4 Ocena wpływu na rynek pracy	264
9.11 Podsumowanie	265
Wnioski	267
Część III. Propozycje i efekty zmian	271
Wprowadzenie	273
10. Proponowany kształt reform – prozatrudnieniowa reforma wydatków społecznych	275
10.1 Wprowadzenie	275
10.2 Aktywność osób w wieku niemobilnym	275
10.2.1 Natura problemu	275
10.2.2 Wcześniejsze emerytury oraz emerytury pomostowe	276
10.2.3 Świadczenia przedemerytalne	279
10.2.4 Renty rodzinne	280
10.2.5 Wyrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn	282
10.2.6 Dodatkowe uwarunkowania wzrostu zatrudnienia osób w wieku niemobilnym	284
10.3 Integracja zawodowa i aktywizacja osób niepełnosprawnych	286
10.3.1 Natura problemu	286
10.3.2 Renty z tytułu niezdolności do pracy	286
10.3.3 System rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	290
10.4 Poszukiwanie pracy przez osoby bezrobotne	292
10.4.1 Natura problemu	292
10.4.2 Zasiłki dla bezrobotnych	293
10.4.3 Aktywna polityka rynku pracy	297
10.5 Podsumowanie	300
11. Proponowany kształt reform – podaż, popyt, konsolidacja fiskalna	303
11.1 Wprowadzenie	303
11.2 Podaż i popyt na pracę	303
11.2.1 Natura problemu	303
11.2.2 Klin podatkowy	304
11.2.3 Wynagrodzenie minimalne	307

11.3 Pozostałe działania309

11.3.1 Natura problemu309

11.3.2 Waloryzacja rent i emerytur310

11.3.3 Dodatek do emerytur i rent310

11.3.4 Zasiłki wypłacane z funduszu chorobowego FUS310

11.3.5 Zasiłki pogrzebowe311

11.4 Podsumowanie311

Wnioski313

Bibliografia315